

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U004928

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 31-08-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гудзенко Олександр Григорович

2. Oleksandr H. Hudzenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 201

Назва наукової спеціальності: Агрономія

Галузь / галузі знань: аграрні науки та продовольство

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Агрономія

Дата захисту: 08-09-2026

Спеціальність за освітою: Агрономія

Місце роботи здобувача: СЕЛЯНСЬКЕ (ФЕРМЕРСЬКЕ) ГОСПОДАРСТВО "ДІБРОВА"

Код за ЄДРПОУ: 24242541

Місцезнаходження: ВУЛ. ЗАРІЧНА, с. Олександрівка, Дніпровський р-н., 52041, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 16385

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493675

Місцезнаходження: вул. Сергія Єфремова, Дніпро, Дніпровський р-н., 49600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493675

Місцезнаходження: вул. Сергія Єфремова, Дніпро, Дніпровський р-н., 49600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 68.29.07, 68.35.29, 68.35.37

Тема дисертації:

1. Удосконалення елементів технології вирощування гороху в Північному Степу України
2. Improvement of pea cultivation technology elements in the Northern Steppe of Ukraine

Реферат/анотація:

1. В результаті проведених досліджень встановлено, що посівні якості насіння гороху після передпосівної обробки мали виражені особливості залежно від методу оцінки. Лабораторна схожість за ДСТУ у варіантах із застосуванням фунгіцидних протруйників знижувалася з 94,2 % у контролі до 89,8 %, тоді як інокуляційні схеми забезпечували її підвищення до 97,3 %. За cold test, що моделює польові стресові умови проростання, схожість зростала з 84,1 % у контролі до 93,5 % за використання інокулянту Ризолайн (3 л/т) у поєднанні з біопротектором Ризосейв (1 л/т) та фунгіцидним протруйником Вайбранс РФС (1 л/т). Поряд з цим польова схожість стабільно підвищувалася під впливом передпосівної обробки насіння, а найвищу ефективність забезпечували схеми з біологічними компонентами. Після пшениці озимої показник польової схожості зростав з 80,3 % до 89,3 %, після соняшнику з 74,1 % до 85,2 %, що підтверджує вищу технологічну доцільність обробки насіння на менш сприятливому агрофоні. Важливим наслідком такого впливу стала збереженість

рослин упродовж вегетації, яка суттєво зростала за поєднання інокуляції з протруюванням і була ключовою ознакою адаптивності посівів до посушливих умов. Після пшениці озимої виживання підвищувалося з 83,7 % до 93,1 % з приростом передзбиральної густоти до 108 шт./м² порівняно з 87 шт./м² у контролі, а після соняшнику з 80,2 % до 91,9 % з підвищенням густоти стояння до 102 шт./м² порівняно з 77 шт./м² у контролі. Досліджено вплив попередника та передпосівної обробки насіння на динаміку вмісту N-NO₃, P₂O₅ і K₂O в ґрунті під горохом (2023–2025 рр.). Після пшениці озимої базова забезпеченість була вищою, ніж після соняшнику, що вже у фазі 4–6 листків у контролі становило: N-NO₃ 18,0 мг/кг і 14,8 мг/кг, P₂O₅ 112 мг/кг і 98 мг/кг, K₂O 145 мг/кг і 128 мг/кг відповідно. Упродовж вегетації за обома попередниками показники закономірно знижувалися до повної стиглості, однак передпосівна обробка підтримувала вищий рівень доступних форм НРК. Найефективнішою була схема Ризолан + Ризосейв + Вайбранс РФС, яка у фазі 4–6 листків забезпечувала N-NO₃ на рівні 22,8 мг/кг після пшениці озимої та 19,8 мг/кг після соняшнику, а в повну стиглість – 14,0 мг/кг і 12,2 мг/кг відповідно, одночасно підвищуючи P₂O₅ до 124 мг/кг і 110 мг/кг та K₂O до 160 мг/кг і 142 мг/кг, відповідно до попередників. Економічна ефективність визначалася поєднанням попередника та схеми передпосівної обробки насіння гороху. Після пшениці озимої умовно чистий прибуток становив 9018–12176 грн/га за рентабельності 47,9–62,1 %, тоді як після соняшнику він дорівнював 6268–9756 грн/га за рентабельності 33,3–49,7 %. Фунгіцидні протруйники підвищували рентабельність до 51,8–52,9 % і 37,9–39,2 % відповідно до попередника, а максимальні економічні показники забезпечила схема Ризолан + Ризосейв + Сферіко після пшениці озимої, за якої умовно чистий прибуток становив 12176 грн/га, а рентабельність досягала 62,1 %, що на 14,2 % вище контролю. Технологічні схеми Агува + Премакс були економічно непереконливими через вищі витрати, оскільки їх рентабельність становила 51,3–54,7 % після пшениці та 37,5–42,5 % після соняшнику. Найкращі біоенергетичні показники також формувалися після пшениці озимої, особливо за схем передпосівної обробки насіння Ризолан + Ризосейв + Вайбранс РФС або Сферіко. За цих умов коефіцієнт енергетичної ефективності зростав з 2,32 до 2,59, а енергоємність 1 т зерна знижувалась з 6482 до 5803 МДж, тоді як після соняшнику відповідні показники становили 2,10–2,41 та 7158–6261 МДж. Практичне значення одержаних результатів полягає в обґрунтуванні адаптивно-інтенсивного технологічного рішення вирощування гороху для Північного Степу України з урахуванням попередника та рівня інтенсивності виробництва. Для підвищення стабільності продуктивності гороху доцільно розміщувати його в сівозміні переважно після пшениці озимої, а за попередника соняшнику застосовувати інтенсивні схеми передпосівної обробки насіння з поєднанням інокулянта, біопротектора і фунгіцидного протруйника.

2. As a result of the conducted studies, it was found that the sowing qualities of pea seeds after pre-sowing treatment had pronounced features depending on the assessment method. Laboratory germination according to DSTU in variants with the use of fungicidal protozoa decreased from 94.2% in the control to 89.8%, while inoculation schemes provided its increase to 97.3%. According to the cold test, which simulates field stress conditions of germination, germination increased from 84.1% in the control to 93.5% when using the inoculant Rizoline (3 l/t) in combination with the bioprotector Rhizosave (1 l/t) and the fungicidal protozoa Vibrance RFS (1 l/t). Along with this, field germination steadily increased under the influence of pre-sowing seed treatment, and the highest efficiency was provided by schemes with biological components. After winter wheat, the field germination index increased from 80.3% to 89.3%, after sunflower from 74.1% to 85.2%, which confirms the higher technological feasibility of seed treatment on a less favorable agro-background. An important consequence of this effect was the survival of plants during the growing season, which significantly increased when inoculation was combined with dressing and was a key sign of crop adaptability to arid conditions. After winter wheat, survival increased from 83.7% to 93.1% with an increase in pre-harvest density to 108 pcs./m² compared to 87 pcs./m² in the control, and after sunflower from 80.2% to 91.9% with an increase in standing density to 102 pcs./m² compared to 77 pcs./m² in the control. The influence of the precursor and pre-sowing seed treatment on the dynamics of the content of N-NO₃, P₂O₅ and K₂O in the soil under peas (2023–2025) was studied. After winter wheat, the basic supply was higher than after sunflower, which already in the 4–6 leaf phase in the control was: N-NO₃ 18.0 mg/kg and 14.8 mg/kg, P₂O₅ 112 mg/kg and 98 mg/kg, K₂O 145 mg/kg and 128 mg/kg, respectively. During the growing season, the indicators for both precursors naturally decreased until full ripeness, however, pre-sowing

treatment maintained a higher level of available NPK forms. The most effective scheme was the Rizoline + Rhizosave + Vibrance RFS, which in the 4–6 leaf phase provided N-NO₃ at the level of 22.8 mg/kg after winter wheat and 19.8 mg/kg after sunflower, and in full maturity – 14.0 mg/kg and 12.2 mg/kg, respectively, while simultaneously increasing P₂O₅ to 124 mg/kg and 110 mg/kg and K₂O to 160 mg/kg and 142 mg/kg, respectively, according to the predecessors. Economic efficiency was determined by the combination of the predecessor and the scheme of pre-sowing treatment of pea seeds. After winter wheat, the conditional net profit was 9018–12176 UAH/ha with a profitability of 47.9–62.1%, while after sunflower it was 6268–9756 UAH/ha with a profitability of 33.3–49.7%. Fungicidal sprays increased profitability to 51.8–52.9% and 37.9–39.2%, respectively, and the maximum economic performance was provided by the Rizoline + Rhizosave + Sferico scheme after winter wheat, in which the conditional net profit was 12176 UAH/ha, and the profitability reached 62.1%, which is 14.2% higher than the control. Technological schemes Atuva + Premax were economically unconvincing due to higher costs, since their profitability was 51.3–54.7% after wheat and 37.5–42.5% after sunflower. The best bioenergy indicators were also formed after winter wheat, especially under the pre-sowing seed treatment schemes Rizoline + Rhizosave + Vibrance RFS or Sferico. Under these conditions, the energy efficiency coefficient increased from 2.32 to 2.59, and the energy intensity of 1 t of grain decreased from 6482 to 5803 MJ, while after sunflower the corresponding indicators were 2.10–2.41 and 7158–6261 MJ. The practical significance of the results obtained lies in substantiating an adaptive-intensive technological solution for growing peas for the Northern Steppe of Ukraine, taking into account the predecessor and the level of production intensity. To increase the stability of pea productivity, it is advisable to place it in the crop rotation mainly after winter wheat, and as a predecessor of sunflower, apply intensive schemes of pre-sowing seed treatment with a combination of inoculant, bioprotector and fungicidal spray.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Раціональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

1. Гудзенко О. Г., Іжболдін О. О. Реакція врожайності зерна гороху на використання інокулянтів і протруйників за різних попередників у степовій зоні України. Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка. Кам'янець-Подільський. 2025. № 49. С. 44–49
2. Гудзенко О. Г., Іжболдін О. О. Вплив передпосівної обробки насіння на біометричні показники та врожайність зерна гороху після різних попередників. Український журнал природничих наук. 2025. № 12. С. 242–249
3. Гудзенко О. Г., Іжболдін О. О. Біоенергетичні та економічні параметри оцінки вирощування гороху за різних схем передпосівної обробки насіння та попередників. Аграрні інновації. 2025. № 33. С. 85–90.
4. Гудзенко О. Г., Іжболдін О. О. Врожайність зерна гороху залежно від комбінованого застосування інокулянтів і фунгіцидних протруйників. Захист і карантин рослин у XXI столітті: проблеми і перспективи : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. ювілей. датам від дня народж. фундаторів захисту і карантину рослин проф. В. Г. Аверіна, Т. Д. Страхова, Й. Т. Покозія та Є. М. Білецького, Харків, 23–24 жовт. 2025 р. / [редкол.: О. В. Романов, І. В. Забродіна, С. В. Станкевич] ; МОН України ; Держ. біотехнол. ун-т ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України [та ін.]. Харків : Право, 2025. С. 82–83.
5. Гудзенко О. Г., Іжболдін О. О. Ефективність інокулянтів і фунгіцидних протруйників при вирощуванні гороху після різних попередників. Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Аграрна наука: стан та перспективи розвитку» (м. Одеса, 30–31 жовтня 2025 р.). Одеса : ОДАУ, 2025. С.

129–132.

- 6. Гудзенко О. Г., Іжболдін О. О. Оцінка біоенергетичної та економічної ефективності вирощування гороху за різних попередників і технологічних схем передпосівної обробки насіння. Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції «Стан і перспективи розробки та впровадження ресурсоощадних, енергозберігаючих технологій вирощування сільськогосподарських культур» (м. Дніпро, 19–20 листопада 2025 р.). Дніпро : ДДАЕУ, 2025. С. 15–16

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: збільшення обсягів виробництва; підвищення продуктивності праці

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0120U104843

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Іжболдін Олександр Олександрович

2. Oleksandr O. Izhboldin

Кваліфікація: к. с.-г. н., доц., 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8076-7206

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493675

Місцезнаходження: вул. Сергія Єфремова, Дніпро, Дніпровський р-н., 49600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Марченко Тетяна Юріївна

2. Tetiana Y. Marchenko

Кваліфікація: д. с.-г. н., професор, 06.01.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6994-3443

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 44844104

Місцезнаходження: вул. Маяцька дорога, смт. Хлібодарське, Одеський р-н., 67667, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гангур Володимир Васильович

2. Volodymyr V. Hanhur

Кваліфікація: д. с.-г. н., професор, 06.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5619-492X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сковороди, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: <https://ror.org/01s344n79>

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лемішко Світлана Миколаївна

2. Svitlana M. Lemishko

Кваліфікація: к. с.-г. н., доц., 03.00.16

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493675

Місцезнаходження: вул. Сергія Єфремова, Дніпро, Дніпровський р-н., 49600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Черних Світлана Анатоліївна
2. Svitlana A. Chernykh

Кваліфікація: к. с.-г. н., доц., 06.01.11

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493675

Місцезнаходження: вул. Сергія Єфремова, Дніпро, Дніпровський р-н., 49600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Шевченко Сергій Михайлович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Шевченко Сергій Михайлович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Ткаченко Олександр Сергійович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна